

Bildeglimt

2005

2005

Utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet åpner senteret 21. juni 2005.

Senteret markerer for første gang Den europeiske språkdagen 26. september.

2006

2006

Johanne Ostad ansettes som senterleder.

Vi deltar på Barneøya.

Vi blir ECMLs (European Centre for Modern Languages) samarbeidspartner i Norge.

Intensjonsavtale inngås med ÖSZ (Det østerrikske fremmedspråksenteret) om samarbeid.

Den første "språkpakken" sendes til skoler.

Vi starter opp med månedlige nyhetsbrev.

Vi arrangerer vår første konferanse for lærere på HiØ i Halden.

2007

2007

Vi har flyttet inn i nye HiØ og rådgivere for flere språk ansettes. Den første utgivelsen i serien Fokus på språk. Vår publisasjon om fremmedspråk i næringslivet blir en snakkis.

Senteret er vertskap for første samling med INNLAC (nettverk med andre nasjonale språksentre i Europa).

St.meld. nr. 23 (2007-2008)
Språk bygger broer — Språkstimulering og språkopplæring for barn, unge og voksne.

2008

2008

Den europeiske språkpermen lanseres på norsk i to utgaver.

Vi får faglig ansvar for Fulbright Roving Scholars.

Dag Erik Pedersen utnevnes til senterets første Fremmedspråkambassadør.

Vi starter vår tredagers kursrekke i grunnleggende ferdigheter i 7 fylker fra nord til sør.

2009

2009

Senteret kartlegger skoler som tilbyr ikke-europeiske språk som fremmedspråk.

Senteret markerer fire års arbeid med strategiplanen Språk åpner dører med konferanse for lærere.

Vi produserer 23 filmer med innblikk inn i språkklasserommet. Vår nettressurs Leseveiledning i engelsk publiseres.

2010

2010

Steinar Nybøle tar over som leder.

Vi får i oppdrag å starte Forsøk med fremmedspråk som fellesfag på barnetrinnet (6. og 7. trinn). 74 skoler deltar.

Vi arrangerer konferanse for UH-sektoren: "Vurdering for læring" i språkfagene.

Vi deltar i Udirs prosjekt: Kunnskap og læringsambisjoner i seks land

Til tross for globalisering inneholder jobbannonser i liten grad krav om kompetanse i fremmedspråk, viser vår undersøkelse

2011

2011

Communicare - vårt fagdidaktiske tidskrift blir til. Alle landets skoler får første nummer i julegave.

Vi deltar i en ekspertgruppe som gir innspill til en dansk strategi for fremmedspråk (Sprog er nøglen til verden).

Ny design på nettsiden vår med søkbar database for nettressurser koblet opp mot læreplanene i språkfag.

Vi deltar i utformingen av Rammeverket for grunnleggende ferdigheter

2012

2012

Vi kommer med i FYR-prosjektet (Fellesfag- yrkesretting – relevans) og leder arbeidet innen engelsk.

Senteret deltar sammen med Goethe-Institut og Unstitut français på utdanningsmesser over hele landet.

Forsøket med fremmedspråk som felles fag på barnetrinnet avsluttes i juni med stor entusiasme og mange forventninger.

Vårt store CLIL-prosjekt avsluttes med publikasjon.

2013

2013

Alle nasjonale sentre samarbeider om å arrangere en barnehagekonferanse.

Vi bidrar til at det opprettes spanske lærerassistenter.

Tiltaksplanen for programfag innen fremmedspråk avsluttes med en klart positiv utvikling for fremmedspråkene.

Vår nettside for å motivere flere til å velge fremmedspråk er klar, sprakvalg.no.

2014

2014

Senteret kvalitetssikrer lyttetekster og utvikler nye for engelsk yrkesfag, russisk, arabisk og kinesisk.

Som en del av Ungdomstrinnsatsinga utvikler vi flere ressurser for fremmedspråk nivå I og for engelsk fordypning.

Vi står som utgiver av Acta Didactica med tema Utviklingstrender fram mot 2030.

2015

2015

Vi leverer innspill til Ludvigsen-utvalget om fremtidens skole. Vi lanserer våre første egenproduserte ressurser for barnehagen.

10-årsjubileum og jubileumskonferanse

Vi lanserer våre første egenproduserte ressurser for barnehagen. Vi arrangerer barnehagekonferansen: "Oppe på attic bor det et ghost".

Vi markerer Den europeiske språkdagen i Tromsø med flere arrangementer, bl.a. konferanse for lærere i samarbeid med Universitetet i Tromsø

Portrett

– Å få jobbe med det jeg syntes var det mest spennende i hele verden

Intervju med Johanne Ostad, Fremmedspråksenterets første leder

Fremmedspråksenteret

– *Fra januar 2006 til desember 2009 var du administrativ og faglig leder for Fremmedspråksenteret. Hva var motivasjonen din for å søke stillingen?*

– Jeg så utlysningen da jeg var i sluttfasen med doktorgradsarbeidet. Jeg hadde bodd nærmere ti år i Tyskland, der jeg studerte lingvistikk med flerspråklighet og språkopplæring som hovedemner. Avhandlingen min handlet om tospråklighet hos barn med Down syndrom, så man kan vel si at jeg var og er over gjennomsnittet opptatt av temaer som språk(opp)læring, flerspråklighet og språkundervisning. Da jeg så utlysningen, tenkte jeg at denne stillingen var midt i blinken. Det vil si – jeg var svært nervøs ved tanken på en lederstilling, akkurat dét ga meg mange søvnløse netter. Men tanken på å få jobbe med det jeg syntes var det mest spennende i hele verden, trumfet både nerver og eventuelle betenkeligheter jeg måtte ha hatt med hensyn til den daglige reiseveien Oslo–Halden–Oslo. Og jeg vil for alltid være evig takknemlig for at Høgskolen i Østfold faktisk ga meg

sjansen til å ta denne stillingen! De var ganske så modige som ansatte en så ukjent og uerfaren person... Så for det vil jeg herved si TUSEN TAKK!

– *Hvilke prioriteringer hadde du som leder i den første tiden til senteret?*

– Helt i begynnelsen gjaldt det rett og slett å få bygget opp senteret. Vi satt to-tre stykker i noen trange, midlertidige lokaler – vi var veldig motiverte, men ikke særlig operative. Vi måtte få en oversikt over hva vi faktisk skulle jobbe med, få plass folk og skape et nettverk.

Vi brukte også en god del tid på å definere oss selv og oppgavene våre; senteret var jo helt nytt, og i oppstarten visste vi selv ikke helt hvem vi var og hva vi skulle. Jeg husker vi satt i kjøkkenet i studentbrakken i januar 2006 og drakk opp gløggrestene fra julen og snakket om strategier og definisjoner og oppdrag. Hva skulle vi gjøre, hvorfor, og for hvem? Det var en meget nyttig øvelse, og skapte en felles forståelse helt fra starten av.

Generelt sett var det viktig å få formidlet at språk ikke bare er et verktøy for å skjønne hva som blir sagt, men nøkkelen til en mye større forståelse av kulturer og mennesker og ikke minst til nye informasjonskilder som kan sette ting i et større perspektiv. Ikke minst i disse dager er dette utrolig viktig – vi trenger flere mennesker med større og bedre fundert forståelse av hva som skjer rundt oss. Og her er altså språk nøkkelen.

– *Fra å være ett av tiltakene i planen, ble Fremmedspråksenteret snart den viktigste aktøren for Strategiplanen "Språk åpner dører" (2005-2009). Hva betydde den for arbeidet til senteret i denne perioden?*

– Den betydde svært mye. Planen var et godt arbeidsverktøy; det sto hva vi skulle gjøre, hvem vi skulle samarbeide med, litt om hvordan oppgavene skulle løses, og hvilke tidsfrister vi hadde å forholde oss til. Det var likevel rom for å finne egne løsninger, andre samarbeidspartnere – og av og til andre frister. Jeg opplevde at vi hadde ganske stor frihet, så lenge ideene og

prosjektene våre hadde forankring i planens overordnede mål – å motivere elever til å velge fremmedspråk!

– I hvilken grad synes du planen har klart å oppfylle de målene den beskrev - eller sagt litt mer generelt: Hva har planen betydd for engelsk og fremmedspråk i skolenorge?

- Den har betydd mye! Det var en helheltlig, langfristig plan, som ansvarliggjorde en mengde aktører. Den samlet fagpersoner og institusjoner som til da hadde jobbet litt på hver sin tue og forpliktet til samarbeid. Den skapte en felles forståelse og felles mål, og det ble igangsatt svært mange gode prosjekter med forankring i planen. Det er nok mange som har nytt godt av resultatene i skolenorge uten nødvendigvis å kjenne planen i seg selv.

– Når du tenker tilbake på din tid som leder for Fremmedspråksenteret, hva vil du spesielt framheve hvor du og ditt senter gjorde "en forskjell"?

- Ved hjelp av strategiplanen kunne vi sette fremmedspråk på agendaen på en helt annen måte enn det som var

gjort tidligere, og skape bevissthet om hvor viktig det er med språkkunnskaper. Vi fikk særlig gjennomslag med Hellekjærs rapport «Engelsk er ikke nok», som dokumenterte hvor dårlig stilt det var med språkferdighetene i næringslivet. Med disse resultatene fikk vi førstesideoppslag i Aftenposten to ganger. Samtidig tror og håper jeg at vi utgjorde en forskjell for mange enkeltmennesker rundt i landet. Det jeg likte aller best med jobben, var jo å snakke med lærere og elever i hele Norge, å få vite hva de var opptatt av og hvordan nettopp deres situasjon var. Det var ikke bare morsomt og hyggelig, men veldig lærerikt, og helt avgjørende for at jeg skulle kunne gjøre en god jobb.

– I ditt videre yrkesliv – fikk du bruk for den kompetansen du opparbeidet deg som leder i fire år ved Fremmedspråksenteret?

- Ja, helt klart! Læringskurven ved Fremmedspråksenteret vil jeg betegne som særst bratt. Jeg kom rett fra studiene i Tyskland til en lederjobb i Norge – jeg ante jo ikke hva jeg gikk til! Men jeg var enormt heldig med kollegene mine, og

sammen vil jeg påstå at vi fikk til utrolig mye bra. Så den viktigste lærdommen er vel at man skal kaste seg idet, selv om man får en oppgave som kan virke litt skummel og uoverkommelig.

På det helt konkrete planet har jeg lært meg alt fra offentlige arkiv- og økonomisystemer til regler for offentlige anskaffelser og publisering på nett. Alt dette har vært nyttig.

Så har jeg lært hvor morsomt det er å formidle noe man virkelig tror på! I min tid på senteret snakket vi mye om hvordan vi skulle gjøre oss kjent, hvor vi kunne nå målgruppene, og på hvilken måte vi kunne fenge dem. Noen ganger var vi nok helt ute på jordet, andre ganger traff vi midt i blinken. Dette har vært nyttige erfaringer i min stilling ved Nasjonalbiblioteket.

– Hva arbeider du med i dag?

- I dag arbeider jeg som forskningsbibliotekar ved Seksjon for privatarkiv i Nasjonalbiblioteket. De første fire årene ved Nasjonalbiblioteket arbeidet jeg innen språkteknologi i Språkbanken: www.sprakbanken.no. Språkbanken er en samling digitale språkressurser og er en nasjonal infrastruktur for språkteknologi og språkforskning. For mange av Communicare sine lesere vil dette være en nyttig ressurs.

I privatarkivet jobber jeg – ikke uventet – med privatarkiv. Vi har arkiv etter mange språkforskere, og det er i første rekke disse arkivene jeg skal ordne og formidle. Vi har dokumenter på samisk og kvensk, tysk og fransk – og på santalsk språk! Det er fantastisk gøy å jobbe med originalmaterialet – det være seg en rikt illustrert reisedagbok på fransk, Ibsens personlige brev eller Gerd Høsts manuskripter. Jeg har vært veldig heldig!

Portrett

– Det er helt nødvendig at alle språklærere jobber sammen både om terminologi og innhold

Intervju med R. Steinar Nybøle, leder av Fremmedspråksenteret

Fremmedspråksenteret

– Du var konstituert leder for senteret de første seks månedene etter at Cristin Clemet hadde åpnet senteret 21. juni 2005. Hvorfor ble senteret lagt til Høgskolen i Østfold?

– Alle landets høgskoler og universitet ble invitert til å søke om å bli vertskap for senteret. Høgskolen i Østfold hadde allerede i 2005 en stor stab av lærere og forskere innen de tradisjonelle fremmedspråkene. I tillegg hadde høgskolen framfor alt gjennom lærerutdanningen gode forbindelser til praksisfeltet. Man skal vel kanskje ikke helt utelukke at det også var regionalpolitiske grunner til å legge senteret til Halden. Etter min mening var det et klokt valg som departementet gjorde.

– Kort tid etter at senteret var etablert, ble det regjeringsskifte (september 2005). Førte det med seg endringer for senteret?

– Ja, i høyestegrad. Senteret ble etablert for blant annet å støtte innføringen

av obligatorisk 2. fremmedspråk på ungdomstrinnet. I den nye regjeringen fikk SV Utdannings- og forskningsdepartementet, og de hadde klart sagt at 2. fremmedspråk ikke skulle være obligatorisk. Dette fikk store konsekvenser for oss. Strategien vår ble å arbeide med motivasjon for å velge fremmedspråk blant annet på ungdomstrinnet – en jobb som jeg synes har ført til svært gode resultater.

– Hva fikk deg til å søke deg tilbake til senteret i 2009?

– Jeg hadde fått gjort unna en del av mine oppgaver som førsteamanuensis i tysk ved høgskolen og var klar for nye utfordringer. Johanne Ostad, som var leder i fire år fram til og med 2009, hadde gjort en fantastisk jobb med å få etablert senteret. Da hun ikke lenger ønsket å forlenge sin åremålsstilling, følte jeg det var riktig å søke.

– Du har jobbet under flere ministre. Hvor nært kommer man politisk ledelse som leder for et nasjonalt senter?

– Det er veldig forskjellig fra minister til minister. Ettersom min periode og Kristin Halvorsens periode som Kunnskapsminister overlapper mest, er det nok henne jeg har kommet nærmest innpå, i alle fall fram til nå. Jeg satte veldig pris på at hun tok kontakt da vi tilfeldigvis skulle ta samme fly til Oslo en gang. Ettersom senteret forholder seg lojalt til ministeren, er det fint å merke at de vet hvem vi er, og at de gir uttrykk for at de setter pris på det arbeidet vi gjør.

– Når du tenker tilbake på din tid som leder for Fremmedspråksenteret, hva vil du spesielt framheve hvor du og ditt senter gjorde "en forskjell"?

– Undersøkelser viser at barn liker å lære språk, så da Forsøket med fremmedspråk som felles fag på barnetrinnet (2011-13) ble gjennomført på 74 skoler

landet rundt, var det fantastisk å se med egne øyne hvor ivrige barna var i fremmedspråktimene. Lærerne var dyktige til å tilpasse sin undervisning til en annen aldersgruppe enn den de vanligvis arbeider med. Resultatet var positivt og så tydelig at danskene kort tid etter innførte obligatorisk 2. fremmedspråk på barnetrinnet uten selv å gjennomføre et eget forsøk.

Det andre jeg vil fremheve, er Tiltaksplanen for programfag innen fremmedspråk, en plan som ikke bare førte til en sterk økning av antall elever på nivå III, men som også har ført til at flere velger fremmedspråk både på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Dette har i sin tur ført til at interessen for fremmedspråk i UH-sektoren øker.

Til slutt vil jeg nevne satsingen i videregående opplæring innen yrkesfag.

Det er skremmende å se drop-out-tallene i yrkesfaglige utdanningsprogram. Her bidrar Fremmedspråksenteret i regjeringens nasjonale FYR-prosjekt med å yrkesrette engelskfaget mot det programområdet elevene går på slik at de opplever faget som relevant og en viktig del av sin yrkesfaglige kompetanse. På den måten håper vi å bidra til økt motivasjon for faget og at den enkelte elev fullfører skoleløpet sitt. At flere kommer gjennom videregående opplæring, vil spare samfunnet for store utgifter i fremtiden.

– Til slutt, hvilke tanker gjør du deg når det gjelder undervisnings og læring av fremmedspråk i fremtiden?

– Ludvigsenutvalget har levert en solid utredning (NOU 2015:8), og forslaget om å opprette et fagområde for språk hilser jeg velkommen. Det er helt nødvendig at alle språklærere (norsk engelsk, fremmedspråk, morsmål)

jobber sammen både om terminologi og innhold. På denne måten vil det bli enklere for elevene å nyttiggjøre seg det de lærer over språkgrensene.

Ny teknologi bidrar allerede i dag med mange spennende muligheter, men også med utfordringer. Jeg tror at de tradisjonelle oversettelsesoppgavene har gått ut på dato. I stedet for å gi elevene i oppdrag å oversette en tekst, noe som oversettelsesprogrammene er blitt svært dyktige på, tror jeg vi må endre eksamensformen og for eksempel gi elevene flere oversettelsesversjoner hvor oppgaven blir å vurdere og begrunne hvilken versjon som er den beste. Maskiner kan mye, men det er fortsatt vi mennesker som best kan vurdere kvaliteten. Derfor bør kvalitet ha stort fokus i språkopplæringen!